

Franská ríša

- Počas sťahovania národov sa vytvorili barbarské štáty – Pyreneje-Vizigóti ; Apeniny-Ostrogóti, Longobardi
- Postupne zanikajú, jediný štát čo pretrváva je Franská ríša
- Vyvinul sa tu lénny systém
- Z pôvodných voj. veliteľov sa vytvorila aristokracia, z náčelníkov panovník, kt. prepožičiaval pôdu svojim veliteľom a tí je prenajímali roľníkom
- Vznikla v 5. Storočí
- Zaberala územie Beneluxu, Francúzska a Nemecka
- Za zakladateľa sa považuje **Chlodovik I. z rodu Merevejcov**
- Merevejovci vo veľkom rozdávali pôdu, čím sa pripravovali sami o moc
- Moc postupne prechádzala na **majordómov** – správcovia kráľ. majetku a vyberači daní
- Najznámejším majordómom bol **Pipin II.** A najmä jeho syn **Karol Martel** – ten v roku **732 v bitke pri Poitiers porazil Arabov** a zastavil ich prenikanie z Pyr.polostrova do Európy
- **Pipin III. Krátky** so súhlasom pápeža zvrhol z trónu posledného Merevejovca, stal sa kráľom a **založil dynastiu Karolovcov**
- Z nej bol najznámejším kráľom **Karol Veľký** – vládol od roku 768,
 - 26.12. 800** Vatikán (Bazilika sv. Petra a Pavla) pápež Lev III. **ho korunoval** za rímskeho cisára – symbolicky sa stal nástupcom rímskych cisárov ; aktom korunovácie určil aj spôsob získavania cisárskej hodnosti – korunovácia cisára pápežom v Ríme
- Za jeho vlády dosiahla ríša najväčší rozmach, rozšíril ríšu na celú Z Európu
 - VÝBOJNÁ POLITIKA KAROLA VEĽKÉHO:**
 - Na S Talianska – Longobardia – nechal sa korunovať za longobardského kráľa
 - Územie Bavorska
 - Avarský kaganát
 - Saská ríša – po dobití prekročil hranice rieky Labe, zaútočil na slovanské kmene, kt. ale neporazil
 - Prelom 11 a 12 stor. – úspešne ťažil proti Arabom, vytlačil ich až za Pyreneje
 - Rozsah ríše : Nemecko, Francúzsko, Belgicko, Holandsko, S. Taliansko, Švajčiarsko
- Pre naše územie má veľký význam rozvrátenie Avarského kaganátu – začiatok samostatného štátneho vývoja (na konci 8.stor) ; jeho rozpad umožnil veľký rozvoj Slovanov, to viedlo k prijatiu kresťanstva a vybudovaniu významnej VM
- Veľké rozšírenie FR si vynútilo reformu jej správy, hranice ríše boli temer neustále ohrozené vojenskými vpádmi
- V týchto ozbrojených oblastiach bolo potrebné udržiavať stálu vojenskú pohotovosť, boli rozdelené na vojensko-správne jednotky – **marky**
- Na čele marky stál **markgróf** – ich činnosť kontrolovali zvláštny kráľovi splnomocnenci
- Uskutočnila sa aj **menová reforma** – strieborné denáre
- Založené bolo **1. hlavné mesto Aachen**

KAROLÍNSKA RENESANCIA

- Správa štátu si vyžadovala vychovať vrstvu ľudí, kt. možno označiť za **štátnu byrokráciu** – ich úlohou bolo zvládnuť písomný styk a písomnú evidenciu
- Zaviedol **vojenskú povinnosť pre slobodných obyvateľov**
- Karol Veľký podnikal mnoho vojenských záťahov, presadzoval vojenskú povinnosť všetkých slobodných obyv. ríše, tí sa chceli službe vyhnúť-vzdávali sa slobodného postavenia a vstupovali do lénneho vzťahu s väčším feudálom, stávali sa vazalmi – tým upevňovali moc šľachty a zvyšovali ich nezávislosť od kráľa, kráľ sa však stával závislejším, pretože šľachtu potreboval
- Karol Veľký podporoval **zakladanie škôl pri jednotlivých kláštoroch a biskupstvách** - 1. bola na jeho kráľovskom dvore – **Dvorská kráľovská univerzita** – na svoj dvor pozýval vzdelancov, učencov
- **Prečo Karolínska renesancia?** – Karol sa snažil obnoviť antickú kultúru prepisovaním antickej literatúry

- Využívalo sa písmo **miniskula** – malé písmená latinskej abecedy
- Vyučovací jazyk **latinčina**
- **7 slobodných umení : kvadrium** – aritmetika, geometria, astronómia, hudba
Trivium – gramatika, rétorika, dialektika(logika)
- Každý kláštor mal **skriptorium** – písárska dielňa – prepisovanie ant. diel a nábož. textov, alebo písali **nové diela** – kroniky, anály, letopisy, nábož. piesne – písalo sa **brkom na pergamen**(jemne opracovaná koža zvierat)
- Výzdoba kníh – **iluminácie** – ozdobné písmo, iniciály
- Vznikali **kódexy** – zväzky pergamenových listov
- Stavali sa **sakrálné stavby**- kláštory, chrámy
- Najčastejšie kameň, tehla
- Vznikol **1. Kláštor na svete – Monte Casino** – benediktínsky kláštor, hl. regula : „Modli sa a pracuj.“
- **Kaplnka v Aachene**- ťuholníkový pôdorys – najvýznamnejšie nábož. obrady, korunovácie kráľov
- Pod trónom sa uschovávali relikvie – dary, misy, vázy , je tu pochovaný aj Karol Veľký

- Významné postavenie nadobudli **grófi a biskupi – ríšska aristokracia**
- Prvé výsledky ich výsadného postavenia sa začali objavovať už za vlády Ľudovíta Pobožného, ale politiku ovládli až neskôr

Franská ríša po smrti Karola Veľkého

- Ukázalo sa, že nie je možné udržať ríšu ako jednotný štát
- Karolov nástupca **Ľudovít Pobožný** vydal **nástupnícky poriadok – zákon o jednote ríše – Ordinatio imperii** – podľa neho sa mal cisárom stať najstarší panovníkov syn, ostatní synovia mali svojho brata poslúchať
- V roku 829 tento zákon sám porušil, pre svojho syna Karola II. Holého vytvoril štvrtý údel zahrňujúci Švábsko, Rétsko a Alsasko ->povstanie jeho synov
- V roku 840 Pobožný zomiera, jeho synovia uzavreli **Verdunskú zmluvu (10.8.843), kt. FR ríšu rozdelila na 3 časti : 1. Územie Z od Rýna (Francúzsko)- Západofranská ríša – Karol Holý**
2. územie V od Rýna – Východofranská ríša – Ľudovít Nemec
3. Porýnsko so S. Talianskom i s cis. titulom Lotar ,najstarší syn
- boje medzi nimi však pokračovali a Lotarov štát zanikol